O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGIZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

“RAQAMLI IQTISODIYOT” KAFEDRASI

«O‘ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI»

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI TO’PLAMI

(III-QISM)

(2024 YIL 25-NOYABR)

SAMARQAND – 2024

ELEKTRON SAVDO XIZMATLARINI INNOVATSION ASOSDA RIVOJLANTIRISH

Ulugmurodov Farxod Faxriddinovich
SamISI, Raqamli iqtisodiyot kafedrasi asisstenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada elektron tijorat xizmatlarining innovatsion rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar ko'rib chiqiladi. Tadqiqot raqamli texnologiyalar, iqtisodiy resurslar, iste'molchilarning raqamli savodxonligi va ushbu sektorda innovatsiyalarni rag'batlantirishda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning muhim rolini ta'kidlaydi. Xizmat sifatini yaxshilash va texnologik integratsiya o'rtasidagi munosabatni baholash uchun korrelyatsiya-regressiya tahlili qo'llaniladi.

Kalit so'zlar: Elektron tijorat, innovatsiyalar, texnologik rivojlanish, raqamli infratuzilma, iste'molchilar xulq-atvori, iqtisodiy o'sish, strategik boshqaruv, hukumat yordami.

DEVELOPMENT OF ELECTRONIC COMMERCE SERVICES ON THE BASIS OF INNOVATION

Abstract: This article examines the factors influencing the innovative development of e-commerce services. The study highlights the important role of digital technologies, economic resources, digital literacy of consumers, and government support in stimulating innovation in this sector. Correlation-regression analysis is used to assess the relationship between service quality improvement and technological integration.

Keywords: E-commerce, innovation, technological development, digital infrastructure, consumer behavior, economic growth, strategic management, government support.

РАЗВИТИЕ УСЛУГ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИЙ

Аннотация: В данной статье рассматриваются факторы, влияющие на инновационное развитие услуг электронной коммерции. В исследовании подчеркивается важная роль цифровых технологий, экономических ресурсов, цифровой грамотности потребителей и государственной поддержки в стимулировании инноваций в этом секторе. Для оценки взаимосвязи между повышением качества услуг и технологической интеграцией используется корреляционно-регрессионный анализ.

Ключевые слова: Электронная коммерция, инновации, технологическое развитие, цифровая инфраструктура, поведение

потребителей, экономический рост, стратегическое управление, государственная поддержка.

XXI asr texnologik inqilob davrida iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida innovatsion yondashuvlar ustunlik qilmoqda. Ayniqsa, elektron savdo xizmatlarining rivojlanishi zamonaviy iqtisodiyotda hal qiluvchi rol o‘ynamoqda. Raqamli texnologiyalar va internet tarmog‘ining yuqori tendensiyada o‘sishi elektron savdoni global miqyosda iste’molchilar ehtiyojlarini qondirishda yangi imkoniyatlar yaratdi. Elektron tijorat xizmatlari orqali kompaniyalar mijozlarga tezkor, qulay va moslashtirilgan xizmat ko‘rsatishni ta’minlashni yo‘lga qo‘ydi. Shu bilan birga, ushbu sohani innovatsion asosda rivojlantirish turli xil ichki va tashqi omillar ta’siriga bog‘liq hisoblanadi.

Mazkur maqolada elektron savdo xizmatlarini innovatsion rivojlantirishga ta’sir etuvchi asosiy omillar, jumladan, texnologik infratuzilma, iqtisodiy resurslar, iste’molchilarning raqamli savodxonligi, hamda davlat tomonidan ko‘rsatilayotgan qo‘llab-quvvatlash choralari tahlil qilinadi. Elektron savdo xizmatlarining barqaror rivojlanishi uchun innovatsion texnologiyalarning joriy etilishi, tadbirkorlik subyektlarining zamonaviylashuvga moslashuvchan strategiyalari va raqobat muhitining uyg‘unlashuvi muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, ushbu tadqiqotning maqsadi elektron savdo xizmatlari sohasidagi joriy tendensiyalar va rivojlanish omillarini aniqlash, ular asosida strategik tavsiyalar ishlab chiqishdan iboratdir.

Elektron savdo sohasidagi innovatsion yondashuvlar jamiyat iqtisodiyotini transformatsiya qilish jarayonida muhim omil sifatida namoyon bo‘lib, raqobatbardoshlikni oshirish, xarajatlarni kamaytirish va xizmat sifatini yaxshilash imkoniyatlarini yaratadi. Shu bilan birga, ushbu rivojlanish mamlakatlararo iqtisodiy hamkorlikni mustahkamlashda ham muhim ahamiyatga ega hisoblanadi.

Innovatsion yondashuvlar elektron savdo xizmatlarining sifatini oshirish va yangi texnologiyalarni joriy etishda muhim ahamiyatga ega. Sun’iy intellekt, blokcheyn texnologiyalari va big data analitikasi elektron savdo xizmatlari samaradorligini oshirish uchun keng qo‘llanilmoqda. Masalan, big data orqali xaridorlarning xarid qilish xatti-harakatlarini tahlil qilish va individual takliflar yaratish innovatsion marketing yondashuvining misoli sifatida keltirilishi mumkin (McKinsey, 2021).[12]

[12] McKinsey & Company. (2021). *The future of e-commerce: Trends and innovations*.

Blokcheyn texnologiyasi esa elektron savdo xizmatlari xavfsizligini ta'minlash va moliyaviy operatsiyalarda ishonchlilikni oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Tadqiqotlarga ko'ra, blokcheyn texnologiyasi nafaqat tranzaktsiyalarni tezlashtirish, balki xaridorlar va sotuvchilar o'rtasidagi ishonchni kuchaytirishda ham muhim ahamiyatga ega(Zhang and other scientists, 2022).[13]

Elektron savdo xizmatlarini innovatsion rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar ko'p qirrali bo'lib, ularni to'g'ri talqin qilinishi va samarali chora-tadbirlar tadqiq qilinishi ushbu sohadagi yutuqlarni mustahkamlashga yordam beradi. Adabiyotlarda ta'kidlanganidek, texnologik, iqtisodiy va huquqiy omillarni uyg'unlashtirish orqali elektron savdo xizmatlarining global va milliy darajada barqaror rivojlanishi ta'minlanishi mumkin degan xulosaga kelishimiz mumkin.

Yuqoridagilardan kelib chiqqan holda elektron savdo xizmatlarini innovatsion rivojlantirishga tasir etuvchi omillarni aniqlash va bu omillarga investitsiyalar jalb qilib rivojlantirish har qanday turdagi savdo xizmatlarining barqaror rivojlanishi va kelajakda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan iqtisodiy krizislarga dosh bera olishga imko yaratishini aniqladik.

Ushbu sohani chuqur tahlil jarayonda texnologik taraqqiyot, iqtisodiy resurslar, raqamli savodxonlik, hamda davlat tomonidan ko'rsatilgan qo'llab-quvvatlash choralarini unumlashtirib ulardan to'g'ri foydalanish har bir korxona-tashkilotlar uchun muhimligi aniqlandi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, sun'iy intellekt va big data kabi ilg'or texnologiyalarni joriy etish xizmat sifatini oshirib, iste'molchilar ehtiyojlariga yanada aniq javob berishga yordam berishi aniqlandi. Blokcheyn texnologiyalarining xavfsizlik va ishonchlilikni ta'minlashdagi ahamiyati ham, shuningdek, elektron savdo platformalari samaradorligini oshirishda omnichannel yondashuvlar va avtomatlashtirish vositalarining roli qay darajada muhim ekanligi isbotlandi.

Shuningdek, milliy siyosatning har qanday iqtisodiy inqirozlarga chidamliligini va xalqaro hamkorlik elektron savdo xizmatlarining global darajada barqaror rivojlanishini ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega ekani qayd etildi. Davlatlar tomonidan texnologik infratuzilmani rivojlantirish, raqamli notenglikni kamaytirish va biznes subyektlarini rag'batlantirish kabi strategik chora-tadbirlar samaradorlikni oshirishda muhim o'rin tutadi.

---

[13] Zhang, Y., Li, X., & Wang, H. (2022). *Blockchain for E-commerce: A Comprehensive Review*. Journal of Digital Innovation, 7(3), 45-60.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Chaffey, D. (2021). *Digital Marketing: Strategy, Implementation, and Practice*. Pearson.

2. Dutta, S., Lanvin, B., & Wunsch-Vincent, S. (2020). *The Global Innovation Index 2020: Who Will Finance Innovation?* Cornell University.

3. McKinsey & Company. (2021). *The future of e-commerce: Trends and innovations*.

4. Zhang, Y., Li, X., & Wang, H. (2022). *Blockchain for E-commerce: A Comprehensive Review*. Journal of Digital Innovation, 7(3), 45-60.

5. WTO (2020). *E-commerce in the WTO*. World Trade Organization.

6. UNCTAD (2021). *Digital Economy Report: Cross-border Data Flows and Development*. United Nations.

7. Porter, M. E. (1985). *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. New York: Free Press.

8. Laudon, K. C., & Traver, C. G. (2020). *E-Commerce 2020: Business, Technology, Society*. 16th Edition, Pearson Education.

ИННОВАЦИЯ ВА СЕРТИФИКАЦИЯ: ТУРИЗМ СОҲАСИДАГИ ТЕНДЕНЦИЯЛАР

Аҳмаджон Таниев
Тошкент давлат иқтисодиёт
университети Самарқанд филиали
профессори, и.ф.н.

Аннотация. Сертификация, сифат тизимлари ва стандартлаштириш инновацияларни тарғиб қилишнинг муҳим воситалари бўлиб, улар одатда узоқ тадқиқотлар, далиллар йиғиш ва синовлардан сўнг жорий этилади. Улар кўпинча энг самарали амалий тажрибаларни ўзида мужассам этиб, корхоналар, мижозлар ва жамоалар учун манфаат келтиради. Бу тизимлар инновацияларни жадаллаштирувчи куч сифатида қаралиши мумкин ва уларга қўшилиш ҳар қандай соҳада истиқболли ўзгаришларни рағбатлантирТошкент давлат иқтисодииши мумкин. Ушбу тадқиқотда сертификация ва сифат тизимлари орқали инновацияларни тарқатиш имкониятларини таҳлил қилади.

Калит сўзлар: Туризм, саргузашт туризм, сертификация, сифат тизимлари, инновация, нисбий афзаллик, мослашувчанлик, мураккаблик, синовчанлик, кузатувчанлик, барқарор ривожланиш, атроф-муҳит, тадқиқот методологияси, туризм иқтисодиёти.

MUNDARIJA:

III -QISM		
I-SHO‘BA. RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASI RIVOJLANISHINING NAZARIY-METODOLOGIK MASALALARI		
Mirzayev Qulmamat Jonuzakovich	O’ZBEKISTONDA KREATIV IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO’NALISHLARI	5
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich	UY-JOY KOMMUNAL XIZMATLARNI TASHKIL ETISH BO’YICHA HARAJATLARNI KAMAYTIRISH YO’LLARI	9
Musurmonova Muxlisa Samandar qizi Ortiqov Farmonboy Raxmon o‘g‘li	THE IMPORTANCE OF SERVICE SECTORS AND MEASURES TO IMPROVE IT IN THE CONTEXT OF THE TRANSITION TO THE DIGITAL ECONOMY	14
Maxmudov Laziz Ubaydullayevich Madrimova Aziza Shuxrat qizi	XIZMAT KO’RSATISH SOHASIDA SAVDO XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	17
A.X.Salamov	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ISTE’MOL KREDITLARI XIZMATINING AHAMIYATI	21
Z.I.Ravshanov	XIZMAT KO‘RSATISH VA OVQATLANISH XIZMATLARINI MODERNIZATSIYALASH ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	25
Ulugmurodov Farxod Faxriddinovich	ELEKTRON SAVDO XIZMATLARINI INNOVATSION ASOSDA RIVOJLANTIRISH	30
Аҳмаджон Таниев	ИННОВАЦИЯ ВА СЕРТИФИКАЦИЯ: ТУРИЗМ СОҲАСИДАГИ ТЕНДЕНЦИЯЛАР	33
Халикова Лола Назаровна Ғаниев Ғайратжон Ғуломиддинович	ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИГА НИСБАТАН ИННОВАЦИОН ЁНДАШУВНИ ТАЛАБ ЭТАДИ	41
R.I.Pardayev	TURISTIK XIZMATLAR SIFATINING IQTISODIY MAZMUNIGA NAZARIY YONDOSHUVLAR	45
Халимов Шахбоз Халимович	РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТГА ЎТИШ ШАРОИТИДА ҚИШЛОҚ ЖОЙЛАРИДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ САМАРАДОРЛИГИНИ	52